

fóndablaðið

SOSIALURIN

Nr. 19 Friggjadagur 30. Januar 1998

72. árgangur

www.sosialurin.fo

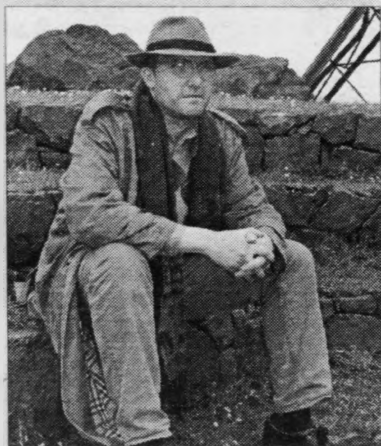
Kr. 8,00

Marknatráttan við bretar:

Í hondum løgmanns

Analysa, síða 20

Avgerðin fellur í dag

Carl Jóhan Jensen er millum teir innstillaðu til bókméntavirðis-lønina hjá Norðurlandaráðnum

Síða 2

Á gáttini til føroyskan yrkisfótbólt

Aðalfundurin hjá FSF skal í morgin taka støðu til úføkilig uppskot um sáttmálar og reglugerð fyrri góðkenning av sáttmálum í sambandi við yrkisfótbólt í Føroyum. FSF-formaðurin Torleif Sigurdsson heldur, at krøvini til yrkisfótbóltin verða ov strong hjá nógvum feløgum

ítróttur
síðurnar 22-23

Bíligast at búgva við Gjógv

Gjáarfólk rinda ikki meir enn 16 prosent í kommunuskatti, og barnafrádrátturin í kommununi er eisini tann hægsti í landinum. Hetta ger, at Gjáar kommuna er tann bíligasta í Føroyum at búgva í

Síða 12

Langur
leygardagur
í miðbýnum

síðurnar 9-11

Marknatrætan við bretar:

Í hondum lögmanns

Marknamálið, sum er vordíð læst fast, tykist í løtuni at liggja í hondunum á Edmund Joensen, lögmanni. Okkurt bendir á, at bretar fara ikki at koma við nøkrum nýggjum útspæli, nú føroyingar møttu á seinasta fundinum uttan nakað nýtt útspæl. Bretum dáma væl úttalilsini hjá danska forsætisráðharranum um, at hann fegin vil fara við til London, um lögmaður ynskir eitt politiskt umfar. Spurningurin er tí, hvat lögmaður hevur í kvittanum. Ein av móguleikunum er at bíða við at taka nakra avgerð til eftir komandi val.

Analýsa

JAN MULLER

Tað sær nú ikki mætan út enn, at skal gongd koma á aftur marknamálið millum Føroyar og Bretland. So má ein tríði partur uppi. Við hesum verður ikki í fyrstu at lögmaður um dómstólin í Haag men um eina politiska víðgerð av málinum. Og her kunnu ordini hjá danska forsætisráðharranum Poul Nyrup Rasmussen undir vitjan hansara í Føroyum herfyri verða eitt móguligt teki um, at málið er um at verða biðgivið til, at tann politiski parturin tekur sær av tí. Undir vitjan síni í Føroyum herfyri segði forsætisráðharrinn seg fúsán at fara til London at hitta Blair um tað skuldi vera - fyrri at fáa eina ella aðra loysn í marknatrætinu, sum nú hevur vart í meira enn 20 ár.

Men danski forsætisráðharrinn legði dent á, at hetta vildi hann bert gera, um hann fekk boð um tað frá føroyskum myndugleikum og tað vil siga lögmanni.

Tað hevur ikki eydnast okkum at fáa eina víðmerking frá lögmanni til hetta málið og Ami Olafsson, sum stendur á odda fyri føroysku samráðingarnevndini, vil lítið og einki siga. Hann vísir bert á, at eingin fundur hevur verið og eingin er avtalaður. Samráðingarnar eru formelt ikki slitaðar, men tað sær ikki út til, at nakar av þóttinum fer at taka stig til at fáa ein nýggjan fund.

Fundur í juli og september

Gongdin í málinum var annars tann, at eftir ein steðg í meira enn eitt ár tóku bretar seg í skvini juli í fjør saman og boðu um fund Sosialurinn hevur skilt, at bretar á hesum fundinum komu við einum nýggjum

útspæli, har teir linkaðu um krøvini, og fyrri fyrstu ferð vildu teir tosa um eina ella aðra miðlinju sum mark.

Fundur varð so avtalaður aftur í september. Tá lá tað í luftini, at føroyingar skuldu koma við einum ella øðrum, nú bretar vóru komnir við sínum útspæli í juli. Tað skal to gerast vart við, at tá høvdu føroyingar biðað í eitt ár eftir einum útspæli frá bretum.

Eftir innanhýsis fundir í Føroyum, har fleiri móguleikar vórðu víðgjördir, frá tí at flyta seg evarska lítið til einki sum helst at leggja fram, varð gjørt av, helst av lögmanni sjálvum, at føroyska samráðingarnevndin einki útspæl skuldi hava við sær á fundin.

Endamálið var at vísa ógongdina mótevnis bretum: føroyingar kundu ikki góðtaka seinasta útspæl teirra, tí hetta var ikki nóg gott - og harvið settu føroyingar einki nýtt uppskot fram á fundinum í september.

Firtir bretar

Socialurinn hevur frá keldum fingið at vitað, at bretar gjørdust sera firtir inn á nýggja samráðingariðtt føroyinga og fóru av aftur fundinum sera óvægdir. Teir hava helst mett, at føroyingar bóru seg legið fyrri ikki at siga óhøviskt at. Avtalað varð, at formennir skuldu hava samband hvør við annan, um nakað varð at tosað um.

Og eftir øllum at døma hevur einki verið at tosað um síðani, og útlit eru heldur ikki til, at nakar av þóttinum fer at taka málið upp aftur í bræði.

Lögmaður hevur úttalað til Sosialin, at hann helt tað vera rimuligt at bíða eftir, hvat bretar høvdu at siga, aftaná tað hálva árið, sum

teir sjálvir skutu upp skuldi ganga, til ein ella onnur avkláring varð gjørd. Tað hálva árið gekk út hálvan januar - og eingi tekin eru til, at bretar fara at koma við nøkrum.

Fegnir um orð Nyrupa

Vit hava biðið ein av oddamönnunum í bretska samráðingarnevndini, Anthony Layden, sum í dag er ein av næstu monnum uttanríkisráðharrans, um eina víðmerking til úttalilsini hjá Nyrup og gongdina í málinum annars.

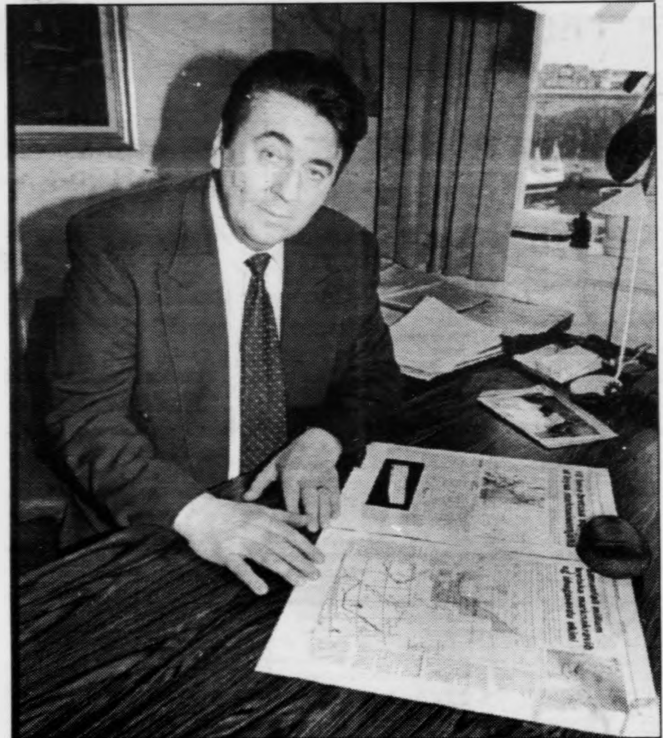
Hann er fáorðaður, tí samráðingarnir eru í trúnaði, men vátta kortini, at bretar hava lagt sær í geyma ordini hjá danska forsætisráðharranum, tá hann vitjaði í Føroyum.

-Vit hava við stórum áhuga fylgt við í tí, sum Poul Nyrup Rasmussen segði um marknamálið - at hann hevur einki ímóti at leggja leiðina til London fyrri at fáa gongd á aftur. Vit siggja fram til, at danska stjórnin og avgjørt eisini føroyska landsstjórnin taka okkurt stig, sum vit so aftur fegin vilja svara aftur uppá sigur Anthony Layden við Sosialin.

Keldur, sum blaðið hevur tosað við, siga, at soleiðis sum stóðan er vordin, er neyvan vantandi, at bretar fara at koma við einum útspæli. Og kunnu orð Laydens helst eisini tulkast so.

Og er tað so, at lögmaður hevur sett sær fyrri ikki at geva seg einum tíma alfrat, og tí heldur ikki vil koma við nøkrum nýggjum útspæli, líka mikið hvussu lítið tað enn er, so bendir nógv á, at stóðan er læst læst.

Tað kann vera, at lögmaður sigur sum so, at tá bretar nú hava togt seg so langt í l. umfari við at

Siór ábyrgd hvílir á lögmanni, sum umsitur bæði undirgrundarmark og mógulig rá-evni í undirgrundini. Um somu tíð sum oljufelgin bíða eftir at sleppa at bora eru samráðingarnir um markid vörnir fastlestar. Lögmaður ger av, hvat skal henda - um nakað skal henda - nú okkurt bendir á, at bretar ikki fara at koma við nøkrum útspæli

krevja rættin heilt inn at klettinum, so hava teir eisini gjørt sær sjálvum trupult at taka hondina nóg langt aftur. Hetta er tí teirra trupulleiki og ikki okkara.

Politiskt umfar

Eru samráðingarnar á embætismannstigi við at verða útómðar, so er spurningurin nær og hvør skal taka stig til at fáa málið upp til eina politiska víðgerð. Vit ella bretar! Sum stóðan sær út í løtuni er tað helst eisini lögmaður, ið hevur síðsta ordið at skula hava sagt frá føroyskari og danskari síðu. Og tá bretar tykjast at bíða eftir okkum, so er tað upp til okkara, nær og um ein politisk runda skal takast nú.

Hvægja vit so eftir leikluti lögmanns í hesum máli, so er tað at siga, at Edmund Joensen fekk málið latið upp í hendurnar frá undanfarna lögmanni fyrri skjótt fyra árum síðani. Nú hevur hann so havt fyra ár til at loysa knútin, og tá hetta ikki er eydnast honum við vanligum samráðingum, so er greitt, at hann verður noyddur til at taka onkra avgerð, hvussu víðari skal farast fram, og her skuldi ein trúð, at tað var mest náttúrligt at tikið málið upp á politiskum stóði. Tað kann eisini vera, at lögmaður velur at bíða sum longest og ikki fyrirtaka sær nakað hasarderað fyrri komandi lögtingsval. Hann kann jú siga, at nú eitt val er í hondum, vil hann ikki fyrirtaka sær meira men heldur lata tað vera upp til eitt komandi lögting at gera av.

Tað er neyvan hugsandi, at Edmund Joensen vil hava sitandi á sær fyrri eftirtíðina, at hann skundaði sær ov nógv at fáa eina loysn, sum ikki var tann besta fyrri Føroyar. So leiðir eru nógvur í hesum drúga talvi.

Nú hevur verið samráðst uppá vanligu mátan síðani 1991, og tað hevur ikki ført til nakað úrsli. Skaðin við at fara frá tí kósini tykist tí avmarkaður. Spurningurin er so, um tað er hetta, sum lögmaður ætlar. Eitt tykist to heilt greitt, og tað er, at málið er í hondunum á lögmanni.

Útbjóðing og markid

Meðan biðað verður eftir, hvat skal henda í samráðingunum, verður arbeitt við at fyrireika eitt l. útbjóðing-urumfar á føroyskum øki.

Socialurinn skilur, at tað frá føroyskari síðu verður kannað, hvussu ein ella onnur útbjóðing kann skipast, uttan at hon skal ávirka samráðingarnar tvs. hvørt tað er ráðlíg og í hvønn mun tað er ráðlíg at bjóða út í eina stóðu, har markid ikki er avklárað.

Av tí at avleiðingar av eini ávisari útbjóðing kunnu skaða okkara stóðu í marknamálinum, um tað endar í Haag, er greitt, at menn vilja hugsa seg væl um. Um somu tíð, sum tað hendur, verður biðað í stórum spenningi eftir, nær tann l. útbjóðing verður kunnig. Henda óvissa og tann sannroynd, at oljuprisurin er farin niður í bont, kann verða óheppið fyrri eina føroyska útbjóðing.

Socialurinn hevur roynt at

„grava“ eitt sindur í hesum málinum og hava vit við tilfari av ymsum slag og við keldum sett upp nakrar móguleikar.

Vit kunnu sjálvandi bíða at bjóða nakað út, til markid er endaliga ásett. Tað var mógulega hetta lögmaður hevði í huganum, tá hann á tungsins røðarapalli segði, at markid hevur hægri prioritet enn ein útbjóðing, og tá hann síðani tók Arna Olafsson úr Oljuráðleggingarnevndini og gav honum boð um at brúka áhalla sína orku uppá markid. Avleiðingarnar av hesum kunnu verða, at eingin líkinda útbjóðing verður fyrr enn um nokur ár. Tá kann vera, at nógv av oljufelgunum hava mist áhugan fyrri Føroyum. Eisini kann vera, at vit tá hava vunnið eina sak í Haag og harvið hava eitt nógv betri útgangsstøði. Men móguleikin er eisini fyrri tí óvugta.

Vit kunnu so eisini velja at bjóða út øki, sum ikki eru umstrídd. Tað kann verða, at fleiri oljufeløg fara at vera áhugað, men sannlíkt er helst eisini, at nokur halda, at hesi økini ikki eru nóg áhugaverð.

Móguleiki er so eisini at bjóða øki út, sum í samráðingunum eru umstrídd, tvs. øki, sum bretar hava gjørt krav uppá men to ikki alment. Her er tann stóri spurningurin: bjóða út slík øki út og bretar tá fara at gera síni krøv alment galdandi, verða vit so ikki noydd

Framhald á síðu 28

